

ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะทางวิชาชีพพยาบาลกับความพร้อมในการประกอบอาชีพการพยาบาล

The Relationship between Nursing Professional Competencies and Readiness for Professional Nursing Practice

อโนทัย ผลิตนันทเกียรติ^{1*}, กุลสตรี พิมพ์¹, ธนัชชา น้อยจันทร์¹, ชนาภา มาลี¹, ปุณณิศา ศรีวัฒนา¹

ปวีณสุตา สิ้นสุพรรณ¹, สุวิชา จันทรศร¹, กนกวรรณ ขาวเขียว¹, นภวรรณ ถินถาวร¹,

เสาวลักษณ์ เกตุเจริญคุณ¹, ศศิธร กันทาลา¹

¹คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

*Email : palitnonkert@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะทางวิชาชีพพยาบาลกับความพร้อมในการประกอบอาชีพการพยาบาล กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ชั้นปีที่ 4 จำนวน 127 คน เครื่องมือวิจัยมี 3 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาพยาบาล 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 3) แบบสอบถามเกี่ยวกับความพร้อมในการประกอบอาชีพทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ทุกข้อมีค่าความตรง (IOC) ตั้งแต่ 0.70-1.00 ทุกข้อ และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค โดยรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะทางวิชาชีพพยาบาลกับความพร้อมในการประกอบอาชีพการพยาบาล พบว่า สมรรถนะทางวิชาชีพพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับความพร้อมในการประกอบอาชีพการพยาบาล ($r = .76$, $p\text{-value} = .000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ : สมรรถนะทางวิชาชีพ การพยาบาล ความพร้อมในการประกอบอาชีพ นักศึกษาพยาบาล

Abstract

This study aimed to investigate the relationship between nursing professional competency and readiness for nursing practice among fourth-year nursing students. The sample consisted of 127 fourth-year students from the Faculty of Nursing, Huachiew Chalermprakiet University. The research instruments comprised three sections: (1) General information of nursing students, (2) A questionnaire assessing nursing professional competency among fourth-year nursing students and (3) A questionnaire assessing readiness for nursing practice among fourth-year nursing students, Content validity was evaluated by three experts, Item-Objective Congruence (IOC) values ranging from 0.70 to 1.00 for all items. The reliability of the instruments was confirmed using Cronbach's alpha coefficients with an overall coefficient of 0.98. The findings indicated a strong positive correlation between nursing professional competency and readiness for nursing practice ($r = .76$, $p\text{-value} =$

.000), demonstrating a statistically significant association at the 0.01 level. These results suggest that higher levels of professional competency are closely linked to enhanced readiness for nursing practice among final-year nursing students.

Keywords : professional competency, nursing, readiness for nursing practice, nursing students

บทนำ

จากสถานการณ์ความต้องการบริการสุขภาพที่เพิ่มขึ้นในปัจจุบัน ทั้งจากการเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ ทำให้เกิดความต้องการบุคลากรสุขภาพที่มีสมรรถนะสูงในการให้บริการสุขภาพมากขึ้น สถาบันการศึกษาพยาบาลจึงต้องมุ่งจัดการศึกษาให้นักศึกษาพยาบาลมีสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพของสภาการพยาบาลพร้อมที่จะสำเร็จการศึกษา และออกไปเป็นพยาบาลวิชาชีพที่มีคุณภาพในสถานบริการสุขภาพทั้งในภาครัฐและเอกชน นอกจากนี้สมรรถนะพยาบาลวิชาชีพเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของพยาบาลและมีผลต่อคุณภาพและความปลอดภัยในการให้บริการพยาบาล สมรรถนะพยาบาลวิชาชีพจึงเป็นผลลัพธ์ในการเรียนรู้ที่สำคัญในการจัดการศึกษาพยาบาล และถือเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความสามารถในการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ให้บริการเพื่อตอบสนองปัญหาและความต้องการด้านสุขภาพของผู้ใช้บริการในแต่ละบริบท สถาบันการศึกษาต้องถือเป็นหน้าที่รับผิดชอบที่จะผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะทักษะ และสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพให้ได้มาตรฐานซึ่งสมาคมการศึกษาพยาบาลแห่งชาติได้เสนอแนวทางการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในการเตรียมความพร้อมบัณฑิตพยาบาลรุ่นใหม่ซึ่งสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายที่สำคัญในการผลิตบัณฑิตพยาบาลโดยเน้นการจัดการศึกษาสมรรถนะเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ อันจะนำไปสู่การเพิ่มความปลอดภัยของผู้ป่วย การยกระดับผลลัพธ์ทางสุขภาพ และการให้บริการให้ดียิ่งขึ้น (National League for Nursing, 2024)

ปัจจัยที่มีความสำคัญที่จะส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพพยาบาลจบใหม่ในอนาคตมากที่สุดคือความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เนื่องจากโลกในอนาคตมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องทางการแพทย์ค่อนข้างสูง มีแนวโน้ม การรักษาผู้ป่วยที่พึ่งพาเทคโนโลยีชีวภาพทางการแพทย์มากขึ้น มีการพัฒนาตัวยาใหม่ที่เกี่ยวข้องกับกลไกของโรคอย่างเฉพาะเจาะจง รวมไปถึงปัจจุบันมี Application ด้านสุขภาพที่ให้อุปกรณ์ความรู้เรื่องโรค แนวทางการรักษา การปฏิบัติตัวและ Social media หลากหลายช่องทางเป็นตัวเชื่อมระหว่างประชาชนรวมถึงระหว่างผู้ให้บริการ (Service provider) กับประชาชนเองด้วย การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวพยาบาลวิชาชีพจึงต้องมีความตื่นตัวในเรื่องการพัฒนาความรู้ที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้น พยาบาลวิชาชีพซึ่งเป็นบุคลากรทางด้านสุขภาพ ควรมีการพัฒนาสมรรถนะให้สอดคล้องกับสถานการณ์แนวโน้มในอนาคต เพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) ด้านสาธารณสุข และแผนกลยุทธ์การพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ.2565-2569 ที่กำหนดให้พยาบาลต้องมีทักษะด้านวิจัยและนวัตกรรม การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการพยาบาล (สภาการพยาบาล, 2566)

สำหรับวิชาชีพพยาบาล สภาการพยาบาลได้กำหนดสมรรถนะหลักให้พยาบาลยึดถือปฏิบัติเพื่อให้สามารถให้บริการพยาบาลได้อย่างมีคุณภาพทั้งหมด 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านจริยธรรม จรรยาบรรณ และกฎหมาย 2) ด้านการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ 3) ด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ 4) ด้านภาวะผู้นำ การจัดการและการพัฒนา

คุณภาพ 5) ด้านวิชาการและการวิจัย 6) ด้านการสื่อสารและสัมพันธภาพ 7) ด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ 8) ด้านสังคม (สภาการพยาบาล, 2566) เนื่องจากวิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพด้านสุขภาพที่มีหน้าที่ดูแลสุขภาพของประชาชนทั้งร่างกายและจิตใจส่งผลให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ดังนั้น พยาบาลจึงจำเป็นต้องมีสมรรถนะที่เพียงพอเพื่อให้สามารถดูแลสุขภาพของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ศิริวรรณ ตันนุกูล, และวลัยนารี พรหมลา, 2560) ดังนั้น การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะทางวิชาชีพพยาบาลกับความพร้อมในการประกอบอาชีพของนักศึกษาพยาบาลจะเพิ่มความสามารถ ความมั่นใจและความพร้อมในด้านคุณภาพในการดูแลผู้ป่วยรวมถึงมีการเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างความปลอดภัยแก่ผู้รับบริการได้ในอนาคตซึ่งหากพบว่ามีความสัมพันธ์จะเป็นข้อมูลในการส่งเสริมความพร้อมในการประกอบอาชีพเพื่อให้สามารถดูแลผู้ใช้บริการได้อย่างปลอดภัยและมีคุณภาพต่อไป

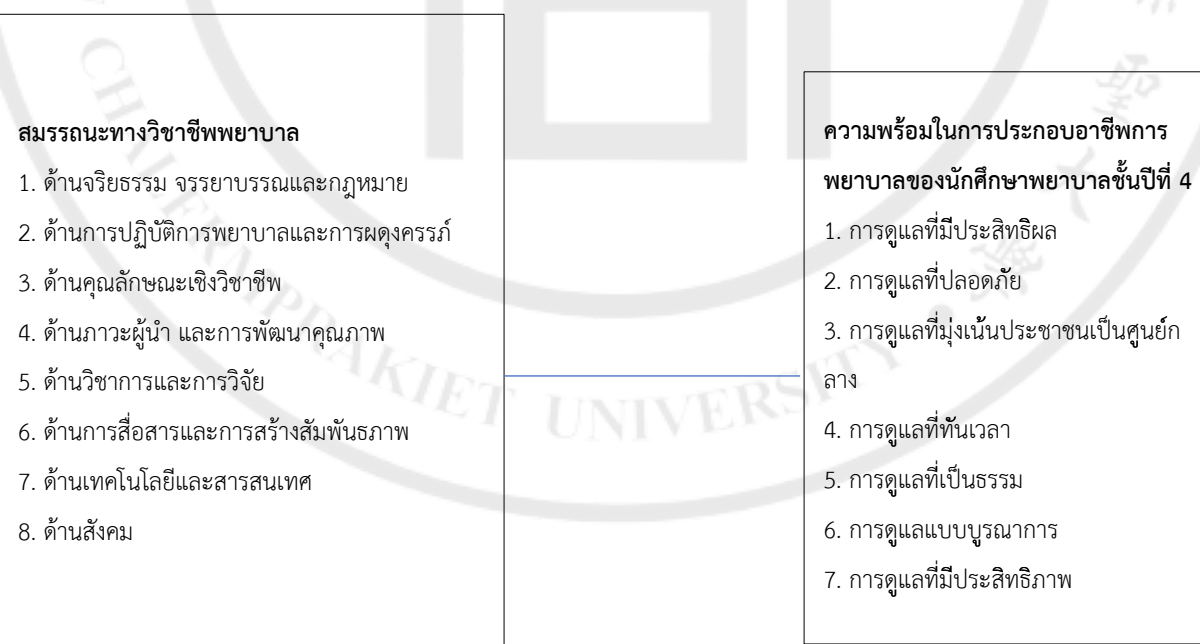
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะทางวิชาชีพพยาบาลทั้ง 8 ด้าน ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4
2. เพื่อศึกษาความพร้อมในการประกอบอาชีพการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะทางวิชาชีพพยาบาลกับความพร้อมในการประกอบอาชีพการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4

สมมติฐาน

สมรรถนะทางวิชาชีพพยาบาลมีความสัมพันธ์กับคุณภาพในการประกอบอาชีพการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร คือ นักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ชั้นปีที่ 4 จำนวน 163 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ชั้นปีที่ 4 จากการคัดเลือก (Random selection) โดยคำนวณด้วยสูตร Krejcie & Morgan (1970) การวิจัยนี้มีกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 127 คน คำนวณกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตร Krejcie & Morgan คัดเลือกด้วยการสุ่มอย่างง่ายจากบัญชีรายนาม นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน 2568

ขอบเขตด้านตัวแปร ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา 2 ตัวแปร ได้แก่ 1) ด้านสมรรถนะทางวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 แบ่งออกเป็น 8 ปัจจัย คือ ด้านจริยธรรม จรรยาบรรณและกฎหมาย ด้านการปฏิบัติการพยาบาล และการผดุงครรภ์ ด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ ด้านภาวะผู้นำและการพัฒนาคุณภาพ ด้านวิชาการและการวิจัย ด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ ด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ และด้านสังคม และ 2) ด้านความพร้อมในการประกอบอาชีพการพยาบาลของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คือ การดูแลที่มีประสิทธิภาพ การดูแลที่ปลอดภัย การดูแลที่มุ่งเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง การดูแลที่ทันเวลา การดูแลที่เป็นธรรมชาติ การดูแลแบบบูรณาการ และการดูแลที่มีประสิทธิภาพ

เครื่องมือวิจัย

แบบสอบถามการวิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดเรื่องสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาล ที่นำเสนอกรอบสมรรถนะหลัก 8 ด้านตามที่สภาการพยาบาลกำหนด (สภาการพยาบาล 2566) และการเตรียมความพร้อมด้านคุณภาพและความปลอดภัยจากตามมาตรฐานโรงพยาบาลและบริการสุขภาพฉบับที่ 5 (สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล, 2568) เครื่องมือวิจัยมี 3 ส่วน ได้แก่ 1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาพยาบาล 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 และ 3) แบบสอบถามเกี่ยวกับความพร้อมในการประกอบอาชีพทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือและติดต่อประสานงานกับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติชั้นปีที่ 4 เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดของการทำวิจัย พร้อมทั้งเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 127 คน การวิจัยนี้ได้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เลขที่รับรอง HCU-EC1702/2568

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้ 1) ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์โดยค่าแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา 2) ข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อมในการประกอบอาชีพทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย 7 ด้าน 3) ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย 8 ด้าน วิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ระดับจากค่าเฉลี่ยรายด้านและโดยรวม 4) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะทางวิชาชีพพยาบาลกับความพร้อมในการประกอบอาชีพการพยาบาลโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และแปลความหมาย เมื่อ r เข้าใกล้ 1.00 สูงกว่า .90 มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก เมื่อ r เข้าใกล้ 0.00 ประมาณ 0.30 และต่ำกว่ามีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ โดยถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็น + แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์ทางบวก แต่ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็น - แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์ทางลบ ซึ่งผู้วิจัยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการทดสอบทั้งหมดที่ระดับ .01 ($p < .001$)

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 91.34 เพศชาย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 8.66 อายุต่ำสุดคือ 21 ปี อายุสูงสุดคือ 28 ปี โดยอยู่ในช่วงอายุ 22 ปี เป็นส่วนมาก ด้านศาสนา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 97.64

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการรับรู้สมรรถนะทางวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ($n = 127$)

ความพร้อม	ระดับการรับรู้สมรรถนะทางวิชาชีพพยาบาล		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
ด้านจริยธรรม จรรยาบรรณและกฎหมาย	4.37	29.36	มากที่สุด
ด้านการปฏิบัติการพยาบาลและผดุงครรภ์	4.26	26.77	มากที่สุด
ด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ	4.24	26.37	มากที่สุด
ด้านภาวะผู้นำและการพัฒนาคุณภาพ	4.21	26.28	มากที่สุด
ด้านวิชาการและการวิจัย	4.24	26.25	มากที่สุด
ด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ	4.31	27.65	มากที่สุด
ด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ	4.32	27.91	มากที่สุด
ด้านสังคม	4.31	27.88	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.28	27.31	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่าผลการรับรู้สมรรถนะทางวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ทั้ง 8 ด้าน มีค่าเฉลี่ยการรับรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ยที่มากที่สุดเท่ากับ 4.37 คือ ด้านจริยธรรม จรรยาบรรณและกฎหมาย และค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุดเท่ากับ 4.21 คือ ด้านภาวะผู้นำและการพัฒนาคุณภาพ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพการพยาบาลของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ($n = 127$)

ความพร้อม	ระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพการพยาบาล		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
การดูแลที่มีประสิทธิผล	4.38	29.56	มากที่สุด
การดูแลที่ปลอดภัย	4.45	30.98	มากที่สุด
การดูแลที่มุ่งเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง	4.43	30.41	มากที่สุด
การดูแลที่ทันเวลา	4.35	28.63	มากที่สุด
การดูแลที่เป็นธรรมชาติ	4.47	31.66	มากที่สุด
การดูแลแบบบูรณาการ	4.41	29.96	มากที่สุด
การดูแลที่มีประสิทธิภาพ	4.38	29.09	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.41	30.04	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินระดับความพร้อมในการประกอบอาชีพการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย 7 ด้าน มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับรับรู้มากที่สุด โดยค่าเฉลี่ยที่มากที่สุดเท่ากับ 4.47 คือการดูแลที่เป็นธรรมชาติและค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุดเท่ากับ 4.35 คือการดูแลที่ทันเวลา

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างสมรรถนะทางวิชาชีพพยาบาลโดยรวมและรายด้านกับความพร้อมในการประกอบอาชีพการพยาบาล ($n = 127$)

ตัวแปร	ความพร้อมในการประกอบอาชีพการพยาบาล		
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r)	p-value	ระดับความสัมพันธ์
สมรรถนะทางวิชาชีพพยาบาลโดยรวม	.76	.000	สูง
ด้านจริยธรรม	.57	.000	ปานกลาง
จรรยาบรรณและกฎหมาย			
ด้านการปฏิบัติการพยาบาลและผดุงครรภ์	.68	.000	ปานกลาง
ด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ	.72	.000	สูง
ด้านภาวะผู้นำและการพัฒนาคุณภาพ	.68	.000	ปานกลาง
ด้านวิชาการและการวิจัย	.67	.000	ปานกลาง

ตัวแปร	ความพร้อมในการประกอบอาชีพการพยาบาล		
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r)	p-value	ระดับความสัมพันธ์
ด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ	.67	.000	ปานกลาง
ด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ	.74	.000	สูง
ด้านสังคม	.70	.000	สูง

*อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($p < .001$)

จากตารางที่ 3 พบว่า สมรรถนะทางวิชาชีพพยาบาลโดยรวมกับความพร้อมในการประกอบอาชีพการพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = .76$, $p\text{-value} = .000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($p < .001$)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 มีความพร้อมในการประกอบอาชีพการพยาบาลและมีสมรรถนะทางวิชาชีพพยาบาลทั้ง 8 ด้านอยู่ในระดับสูง โดยสมรรถนะทางวิชาชีพพยาบาลทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการประกอบอาชีพการพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p < .001$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการประกอบอาชีพการพยาบาลสูงที่สุด ($r = .74$) รองลงมา ได้แก่ ด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ ($r = .72$) ด้านสังคม ($r = .70$) ด้านการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ($r = .68$) ด้านภาวะผู้นำและการพัฒนาคุณภาพ ($r = .68$) ด้านวิชาการและการวิจัย ($r = .67$) ด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ ($r = .67$) และด้านจริยธรรม จรรยาบรรณและกฎหมาย ($r = .57$) ตามลำดับ

ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าสมรรถนะทางวิชาชีพพยาบาลเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมความพร้อมในการประกอบอาชีพการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล และควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดหลักสูตรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การปฏิบัติงานวิชาชีพอย่างมีคุณภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า สมรรถนะทางวิชาชีพพยาบาลทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการประกอบอาชีพการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมความพร้อมในการก้าวเข้าสู่วิชาชีพพยาบาล ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะทางวิชาชีพ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของชลธิชา ชลสวัสดิ์, สุลี ทองวิเชียร และกรองแก้ว มินวล (2564) ที่พบว่าสมรรถนะวิชาชีพด้านทักษะพิสัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้ความสามารถตนเอง ($r = 0.27$, $p = .002$) และเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลด้านองค์กรวิชาชีพ ($r = 0.25$, $p = .004$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าการมีสมรรถนะทางวิชาชีพที่ดีช่วยเสริมสร้างความมั่นใจและความพร้อมในการปฏิบัติงานวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า ความพร้อมในการประกอบอาชีพการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการดูแลที่เป็นธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (Mean = 4.47) ขณะที่ด้านการดูแลที่ทันเวลามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (Mean = 4.35) แม้ว่าจะยังคงอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่านักศึกษาพยาบาลมีความตระหนักและให้ความสำคัญต่อการให้บริการที่มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 2023) ที่ระบุว่าคุณภาพการพยาบาลครอบคลุมการดูแล รักษา ป้องกันโรค และฟื้นฟูสุขภาพของบุคคล ครอบครัว และชุมชน โดยมุ่งเน้นการเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมภายใต้หลักการ Health for All รวมทั้งสอดคล้องกับกรอบคุณภาพบริการสุขภาพของสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (2568) ที่ประกอบด้วย 7 มิติสำคัญ ได้แก่ การดูแลที่มีประสิทธิภาพ การดูแลที่ปลอดภัย การดูแลที่ยืดประชาชนเป็นศูนย์กลาง การดูแลที่ทันเวลา การดูแลที่เป็นธรรม การดูแลแบบบูรณาการ และการดูแลที่มีประสิทธิภาพ

สำหรับสมรรถนะทางวิชาชีพพยาบาล พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน โดยด้านจริยธรรม จรรยาบรรณ และกฎหมายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (Mean = 4.37) ขณะที่ด้านภาวะผู้นำและการพัฒนาคุณภาพมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (Mean = 4.21) ผลการศึกษาดังกล่าวอาจอธิบายได้ว่าหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตให้ความสำคัญกับการปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพควบคู่กับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทางคลินิกอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้นักศึกษามีการรับรู้สมรรถนะด้านนี้ในระดับสูง ผลการศึกษาค้นนี้สอดคล้องกับการศึกษาของอารีรัตน์ ขำอยู่ และคณะ (2564) ที่พบว่าสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะด้าน คุณลักษณะทางวิชาชีพ (Mean = 4.24, SD = 0.60) ด้านจริยธรรม จรรยาบรรณและกฎหมาย (Mean = 4.20, SD = 0.55) และด้านสังคม (Mean = 3.98, SD = 0.71) ทั้งนี้ ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะด้านจริยธรรม จรรยาบรรณ และกฎหมาย มีบทบาทสำคัญต่อการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลในการเข้าสู่การปฏิบัติงานวิชาชีพอย่างมีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพพยาบาล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 มีสมรรถนะทางวิชาชีพพยาบาลด้านจริยธรรม จรรยาบรรณ และกฎหมายอยู่ในระดับสูงที่สุด ขณะที่ด้านภาวะผู้นำและการพัฒนาคุณภาพมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับสมรรถนะด้านอื่น ๆ ดังนั้น คณะพยาบาลศาสตรควรส่งเสริมและพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเสริมสร้างภาวะผู้นำ การตัดสินใจทางคลินิก การบริหารจัดการ และการพัฒนาคุณภาพทางการพยาบาล เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาสามารถปฏิบัติงานในบทบาทพยาบาลวิชาชีพและผู้นำทางการพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

สถาบันการศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการประเมินและพัฒนาความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลก่อนสำเร็จการศึกษา รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการกำหนดตัวชี้วัดหรือเกณฑ์การประเมินความพร้อมในการประกอบวิชาชีพพยาบาล โดยเฉพาะด้านภาวะผู้นำและการพัฒนาคุณภาพ ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (Mean = 4.21) ทั้งนี้ ควรมีการออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือประสบการณ์การเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาทักษะภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม

เอกสารอ้างอิง

- ชลธิชา ชลสวัสดิ์, สุลี ทองวิเชียร, และกรองแก้ว มินวล. (2564). สมรรถนะวิชาชีพด้านทักษะพิสัยของ
นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ในมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง. *วารสารพยาบาล*, 70(4), 11-19.
- ศิริวรรณ ตันนุกูล, และ วลัยนารี พรหมลา. (2560). การรับรู้ต่อสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษา
พยาบาลมหาวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดปทุมธานี. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*,
8(2.1), 439-445.
- สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล. (2568). *การพัฒนาคุณภาพ*. นนทบุรี: สถาบันรับรองคุณภาพ
สถานพยาบาล.
- สภาการพยาบาล. (2566). *สมรรถนะผู้ประกอบการวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์*. นนทบุรี:
สภาการพยาบาล.
- อารีรัตน์ ขำอยู่, สิริพิมพ์ ชูปาน, ถัดดาวลัย พุทธรักษา, สหทัย รัตนจระณะ, ดำรงค์ดี สงเอียด, และณวีรัตน์
ชื่นชมกุล. (2564). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยในภาคตะวันออก. *วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 29(1), 1-12.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities* .
Educational and Psychological Measurement. 1970; 30(3): 607-610.
- Lee J. Cronbach. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*,
16(3), 297-334.
- World Health Organization. (2023). *Achieving well-being: A global framework for integrating
well-being into public health utilizing a health promotion approach*. World Health
Organization.
- National League for Nursing. (2024). *Integrating competency-based education in the nursing
curriculum: NLN competency-based education toolkit*. Washington, DC: National
League for Nursing.